

ները և, ընդհակառակը, ամէն բան տարւում-կենտրոնացւում էր Փարիզի մի խումբ ազգայինների ձեռքը: Ըստ Վ. Թեքէյեանի ծրագրի, Պօղոս փաշա Նուպարը, որ լինելու էր միաժամանակ և՛ վարչապետ, և՛ Պատւիրակութեան նախագահ՝ օժտւած արտակարգ լիազօրութիւններով՝ Փարիզից պիտի վարէր Հայաստանի քաղաքական բախտը, իսկ Երևանում նստած նախարարները պիտի կազմէին տեղական կառավարութիւն, մի տեսակ «ազգային դաւառական խորհուրդ»:

Պօղոս Նուպարի պայմանները մանրակրկիտ քննութեան առնուցին մի շարք նիստերում, և նոյ. 4-ին կառավարական պատուիրակութիւնը տեսց հետեւեալ պատճառաբանւած պատասխանը. —

«1. Փարիզի Պատուիրակութիւնը կազմել առանց հատուծական և կուսակցական խտրութեան. ցանկալի է, որ արեւմտահայերը այնտեղ մեծամասնութիւն լինեն, իսկ կուսակցական տեսակէտից Դաշնակցութիւնը կարող է լինել փոքրամասնութիւն: Այսպէս, եթէ Պատուիրակութիւնը կազմւած է երեք անդամից, Դաշնակցութիւնը կը տայ մէկ անդամ, իսկ եթէ հինգից՝ երկու անդամ: Երկու դէպքումն էլ Պատուիրակութեան մէկ անդամը պիտի լինի անկուսակցական: Համաձայն ենք, որ պրն. Պօղոս Նուպարը լինի Միացեալ Պատուիրակութեան նախագահ, սակայն, Պատուիրակութիւնը պիտի գործէ Հայաստանի Հանրապետական կառավարութեան հրահանգներով:

2. Կառավարութեան կազմի մէջ Դաշնակցութիւնը պիտի ունենայ կէսից մէկ անդամ աւելի: Պատուիրակութեան նախագահը և վարչապետը պիտի լինեն տարբեր անձեր. թէ վարչապետը և թէ բոլոր նախարարները պէտք է մնան երկրում և մեր երկրում գործեն: Անընդունելի է Ազգային Պատուիրակութեան ներկայացուցիչների առաջարկը, որ Պօղոս Նուպարին տրւի վարչապետութիւն, թէկուզ իբրև լոկ տիտղոս:

3. Ներկայ Պարլամենտի լուծման մասին խօսք լինել չի կարող, նա պէտք է շարունակէ իր գրազմունքները: Անհնարին է նաև նրան դադար տալ մինչև Հանրապետութեան առաջին բիւղջէի քննութեան աւարտումը: Համաձայն ենք, և դա մեր փափազն է, որ Պարլամենտի արեւմտահայ անդամների թիւը հաւասարեցւի արեւելահայերին: Կրճատել պատգամաւորների այժմեան թիւը իրաւական հիմունքներով հնարաւոր չէ: Արեւմտահայ նոր պատգամաւորների մուտքը Պարլամենտի մէջ պէտք է կատարել լրացուցիչ ընտրութեամբ: Մենք կարծում ենք, որ ընտրութիւններ պիտի նշանակուեն Հայաստանի այն մասերում, ուր դեռևս ընտրութիւն չի եղել, ինչպէս, օրինակ, Կարսի շրջանը, Կիլիկիա, և արտասահմանեան գաղութներում, այսինքն՝ Պոլիս, Բալկաններ, Եգիպտոս, Ամերիկա, Սև Ծովի ափերը և այլ տեղեր, ուր հնարաւոր է: Ընտրութիւնները պիտի լինեն Հայաստանի օրէնքներով, որոնք պէտք է յարմարեցուեն տեղական պայմաններին: Արեւմտահայերի վերաբերմամբ կարելի է ընդունել, որ մի պատգամաւոր ընտրւի ոչ թէ 20,000-ից, ինչպէս եղել է Հայաստանի Պարլամենտի ընտրութիւնը, այլ աւելի պակաս ազգաբնակչութիւնից: Նկատելով Պարլամենտի անդամների այժմեան կազմը հատուծական տեսակէտից, անհրաժեշտ կը լինի ընտրել ևս 51 պատգամաւոր, որով հատուծները թւով կը հաւասարուեն իրար, իսկ Պարլամենտի անդամների ընդհանուր թիւը կը դառնայ 131:

4. Գալով Ազգային Պատուիրակութեան վերջին առաջարկին, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնը իրեն միացած յայտարարի անկախ Թիւրքաց